

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbata.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 8 C. 50 fl.
Pentru morarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 50 fl.
Rândul cu litere garmond.

Cine poartă vina?

Sibiu, 14 Iunie n.

L-a supărat pe domnul Kossuth, șeful independenților, că imediat după audiența pe care a avut-o la Viena, ziarul „Fremdenblatt”, despre care se știe, că e organul ministrului comun de esterne, și e singura gazetă cetită de Majestatea Sa, Monarhul nostru, a scris cu înfruntare, că credinșii domnului Kossuth, cu șeful lor împreună, nu sunt oameni de cuvânt, pentru că nu s'au ținut de pactul legat cu Coroana, nu au făcut noua lege electorală, cu votul universal, egal și secret, deci nu sunt elemente de încredere.

Și l-a supărat lucrul pentru faptul, că toată lumea știe, că numai cerneala cu care s'au pus pe hârtie păreriile acestea despre domni kossuthiști e a redacției ziarului numit, păreriile și judecata însăși vine însă de altundeva, — dela loc mai înalt.

Intre patru ochi se poate că a auzit această sentință, mai de mult, atât domnul Kossuth, cât și domnul Andrássy, pentru că am văzut, cum imediat după izbucnirea crizei, ba chiar și cu câteva zile mai înainte, s'a plâns și unul și altul în fața credincioșilor, — secundați până chiar și de prim-ministrul Wekerle, — că a fost greșală mare, că dieta nu a căutat să voteze legea electorală, cu care coaliția a rămas acum datoare, atât țării, cât mai ales Coroanei, față de care a luat angajamente că o va face. Căci dămare socoteală, că nu propria mustrare de conștiință i-a făcut pe numiții sfetnici ai Coroanei să-și aducă aminte, că au mai rămas datori cu ceva, țării și Coroanei, ci imputările ce li se vor fi făcut pe tema aceasta dela locul preainalt.

Stând deci pe gîndurile acusei îndreptate ce li se ridică, și din partea Coroanei și din partea țării, domni din coaliție caută acum să

stabilească responsabilitățile și să constate, că cine poartă vina, că legea despre reformele electorale nu s'a făcut, așa cum s'a obligat coaliția să o facă?

Și cei din partidul kossuthist pun vina pe contele Andrássy, ministru de interne, care dinadins, zice ei, că ar fi făcut trăgănarea, numai pentru ca să-i aducă în corn de capră cu banca autonomă, iar aderenții lui Andrássy pun vina pe kossuthiști, cari au scos la suprafață chestia băncii, făcând imposibilă funcționarea dietei și votarea legii din întrebare. Noi însă, — și cu noi așa credem, că țara întreagă, întreaga opinie publică, — punem vina pe toți, pentru că toți sunt deopotrivă vinovați, că legea despre votul universal, egal și secret la alegeri, încă n'a fost adusă din partea dietei, contrar promisiunii categorice, făcută țării și Coroanei.

E vinovat guvernul, pentru că în loc să se țină cu strictețe de programul de Coroană, a vîrât printre puncte și astfel de proiecte de lege, de cari nu era nici o trebuință urgentă, și cari numai supărare și amărăciune au provocat în țară, ca de es. legea cîi telui Apponyi despre propunerea limbei maghiare în școlile elementare populare, legea congruei, noiele legi de dare, și altele, tot lucruri, cari nu erau trecute în programul de muncă al coaliției, obligată să voteze necesitățile de stat numai, budgetul și recrutății, și să facă noua lege electorală, apoi să plece.

E vinovată însă și dieta, pentru că nu a silit guvernul să se țină de programul de muncă, ci i-a permis atâtea devieri nemotivate dela program. E vinovată mai ales pentru aceea dieta, pentru că decăteori s'a sculat câte un deputat naționalist ca să atragă atențiunea dietei și a guvernului, că ar trebui să se facă legea nouă electorală în termenul pus din partea Coroanei, a

fost totdeauna huiduit și desconsiderat, în loc de a-i veni întreaga dietă întru ajutor.

Sunt vinovați deci și unii și alții, și vinovații lor crește numai prin aceea, că acum unii caută să o pună în sarcina celorlalți, în loc să se pună toți pe lucru și să facă legea, căci pot încă să o facă. N'au decât să voiască să o facă, și în două săptămâni am putea se avem lege nouă electorală. Firește, nu după receptul contelui Andrássy, ci o lege dreaptă, omenească și europenească. Dar cu tânguiri și cu acuzări reciproce nu se va face. E tocmai așa, ca și când se aprinde casa, și oamenii se iau la ceartă, pe tema, că oare cine a aprins-o, în loc să se apuce cine nădejde de lucru și să stăngă focul. Lăsați deci, domnii din coaliție, ca țara însăși să caute, cine e vinovat, că încă nu are lege nouă electorală, iar d'oastră, dacă vreți să scăpați de osânda ei, faceți legea cât mai curând!

Un eas grav. Cetim în ziarele din București, că consiliul facultății de medicină de acolo, întrunit Joi la orele 6 d. a., a hotărât, ca doctorii români să nu ia parte la „Congresul internațional de medicină dela Budapesta”, care va avea loc în August. Consiliul a redactat un memoriu, care va fi tradus în franceză și împărțit tuturor membrilor congresului și în care se spune, că dată fiind purtarea autorităților ungurești față de doamna Vlad, nici un medic român nu va lua parte la acest congres.

Hotărârea kossuthiștilor. Comitetul executiv al partidului kossuthist a ținut ședință și Vineri, în care s'au acceptat păreriile lui Kossuth. Și decia, ca rezultatul crizei se va face, ci lucrurile se remănă așa cum sunt până la toamnă. Dieta să nu fie convocată, cum cereau unii, dar să fie convocată marea adunare a partidului, pentru a lua hotărâre finală și a adresa alegătorilor un manifest. Prim-ministrul Wekerle va merge în cursul săptămânii acesteia de nou la Viena.

Declarațiile lui Scotus Viator.

Domnul Ioan Slavici, directorul ziarului „Minerva” din București, a avut o întrevedere cu Scotus Viator, publicistul englez, care se află de prezent în București, despre care întrevedere publică într'un număr mai recent al „Minervei” următoarele:

„Bine cunoscutul și nouă tutora cu deosebire simpaticul publicist englez „Scotus Viator”, dl Seton Watson, se află de câteva zile în țara noastră, unde a venit cu gândul de a se amara din propria sa intuiție asupra adevăratei stări de lucruri.

Am ținut să-i cerem o întrevedere și să-i mulțumim pentru serviciile aduse cauzii române prin publicațiunile sale.

„Mă bucur, — ni-a răspuns dsa, — dacă în adevăr am servit și cauza Românilor, dar o mulțumire specială pentru aceasta nu mi se cuvine, căci gândul meu a fost și e să-mi servesc patria. Eu am venit în Ungaria îndemnat de simpatii mele către poporul maghiar și în deosebi către partidul lui Kossuth, care s'a bucurat, ba se mai bucură și azi, de multă considerațiune în cercurile politice din Angliera. M'am încredințat însă în cele din urmă, că oamenii de stat ai maghiarilor nu sunt de bună credință, stăruie într-o politică nu numai greșită, ci totdeauna și primejliasă chiar pentru Ungaria, și că compatrioții mei sunt rău informați, despre cele ce se petrec în regatul ungar, și ținut dar se le dau acestora informațiuni exacte și expuse cu bună credință. Sunt în mare eroare cei ce mă socotesc dușman al maghiarilor; simpatia către asupriți nu sunt dușmănie față de asupritorii, și cel ce spune adevărul le este tuttora prieten”.

Am întrebat pe dl Watson, ce anume i se pare greșit și primejdios în politica urmată de oamenii de stat ai maghiarilor.

„După ce am ajuns să cunosc adevărata stare a lucrurilor — mi-a răspuns dsa — am rămas cuprins de simțământul, că ideea unui stat național maghiar independent, chiar dacă ar fi realizabilă, ceea ce nu cred, nu se poate concorda cu ceeace sunt generale europene. Urmărind scopul acesta maghiarii, și astfel izolați, se pun în conflict cu toată lumea și slăbesc monarhia austro-ungară. Simțintele de desfințta pe slavii din regatul ungar sunt nu numai zadarnice, ci totdeauna și primejdiosse, căci îi împing pe toți slavii spre solidarizare și spre luptă îndârjită, ceea ce numai Rusiei poate să-i convie.”

FOIȘOARĂ.

Activitatea literară a Metropolitului Andreiu b. de Șaguna.

de Gh. Tulbure.

(Urmare.)

Nu mai prinzând în felul acesta icoana sufletească a tânărului Șaguna, ne va părea firesc, — ceea ce observă și dl Slavici *) — cum, adevărat, Șaguna ca profesor de teologie la sârbi, sprijini în ascuns pe studenții români ai seminarului din Vârșet; cum Șaguna, mai apoi secretarul consistoriului din Carloviț, în ceasurile slobode se ocupă cu studiul canoanelor și culege în biblioteca patriarhală date istorice privitoare la trecutul bisericii românești; și în sfârșit cum Șaguna, mâna dreaptă a patriarhului Stratimirovici, adună cu sârguință și pe ascuns material științific, pentru că la un timp dat, să-l întrebuințeze tocmă împotriva Sârbilor în lupta pentru despărțirea ierarhică și redobândirea dreptului istoric și canonic ale bisericii române ortodoxe.

Iar ca o dovadă despre ale realii a cămure, în care înfățișăm pe Șaguna, la începutul activității sale publice, avem înseși cuvintele sale de mai târziu, cari lasă să întrezărim visul tineretelor sale. În prefața unui manual al său de drept canonic, Șaguna zice anume, că: „fiind norocos a deveni protosințel la mitropolia din Carloviț, pe lângă da-

torințele, ce le aveam ca profesor de teologie având și cearurile libere. Întreabam cu oțetă cărțile istorice și canonice. În acestă puteam să o fac cu înlesnire, căci eram și bibliotecar al bibliotecii metropolitane. În cărțile canonice aflam multe care mă sileam a le și descrie (copia), căci nu aveam nădejde, că voi putea și eu oarecând folianțele acele să mi le cumpăr; apoi și aceea am gândit, că cine știe unde mă va apuca soarta dela Carloviț, putea-voi avea și acolo folianțele acele”.

În sfârșit aceeași țință de viață, aceeași confesiune de credință se desface și din memorabilia cuvântare festivă, rostită în catedrala din Carloviț din prilejul hirotonirii sale de episcop al Românilor neuniți din Ardeal, în care Șaguna își măturisește, acum lămurit și fără șfială, idealul tineretelor și al străduințelor sale: zicând: — „Tu, Doamne, știi, că cătră scopul meu a alerga doare, pe Români ardeleni din adâncul lor somn să-i deștept...” *)

Între astfel de împrejurări crește Șaguna, în acest mediu social și material se formează din tinărul macedonean Anastasie, marele păstor și harnic scriitor bisericesc de mai târziu.

Din sânul familiei Șaguna pleacă cu o puternică credință religioasă și dragoste de biserică. În familia și'n cercul de prieteni al unchiului său Grabovski primește cele

*) Capitolul acesta a format obiectul unei Conferințe ținute în sala „Asociațiunii” din Sibiu la 30 Ianuarie 1909. V. „Luceafărul” VIII, Nr. 5 și 6.

dintăi cunoștințe de carte românească, cele dintăi elemente de cultură națională. Tot se pare, că încolțesc și în pământul și aptitudinile sale literare, care mai apoi se plămădesc între rafturile bibliotecii patriarhale din Carloviț, unde îl aflăm de tinăr studiind și culegându-și material prețios, pentru operele istorice și canonice, ce avea să le alcătuiască mai târziu.

II.

Considerațiuni generale asupra literaturii bisericești în Ardeal. Șaguna ca scriitor. Clasificarea activității sale literare.

Când a urcat scaunul episcopesc al eparhiei Românilor ortodocși din Ardeal, Șaguna avea deci îndemnul și pregătirea intelectuală necesară pentru a deveni nu numai un păstor treaz, un organizator înțelept și un energic cărmuitor al bisericii sale, ci totodată și un arhieru luminat prin erudiție și un bun scriitor bisericesc.

Iar pregătirea aceasta în domeniul științii teologice Șaguna și-a știut-o validă și 'ntrebuințat pe folosul bisericii în tot timpul activității sale arhipăstorești. Pe lângă toată munca sa titanică pe terenul bisericesc, politic și administrativ, acest arhieru are energia și vremea necesară să desfășure și o activitate literară neîntrecută în rodnicie poate de nici un alt ierarh românesc.

Iar faptul acesta credem, că este a se atribui în primul rând *trăduinței arzătoare*, care se simția de manual bisericesc, didactice și cărți rituale în sânul bisericii sale,

*) V. Andreiu baron de Șaguna, de I. Slavici. Sibiu 1880. p. 17 și urm.

Cu atât mai greșită mi se pare politica megliarilor față cu Românii, care au multe interese comune cu dânșii. Mi-a fost destul să fac o călătorie prin Ardeal, pentruca să mă încredințez despre marea importanță politică a Românilor în viața regatului ungar și să mă interesez și de slovacii din nordul Ungariei, aliații mai slabi și mai amenințați ai Românilor”.

Intrebat asupra scopurilor urmărite prin călătoria ce face prin România, dsa ni-a spus, că rostul Românilor din regatul ungar numai în legătură cu frații lor din România poate să fie înțeles.

A dorit încă de mult să fie în România, dar a ținut s'o facă aceasta numai după ce și va fi publicat cea din urmă carte, ca să nu se poată zice, că a fost influențat de aici.

„Eu sunt scoțian, — a urmat, — și noi avem în Scoția multe legi vechi foarte rele, pe care le interpretăm așa, ca în aplicare să dea rezultate bune.

Am fost dar surprins, când am văzut, că în Ungaria sunt foarte multe legi bune, care sunt răstălmăcite așa, ca în aplicare să dea rezultate rele.

Se poate că această rea credință nu e ceva special maghiar, ci un semn al barbariei orientale și al lipsei de cultură politică. Țin să știu, dacă e și aici aceeași lipsă de bună credință ca în Ungaria. Se zice mereu, că întregă mișcare a românilor din regatul ungar e pusă la cale și condusă ne aici, că băncile românești din Ardeal lucrează cu capitaluri din România spre a ruina poporul în vederea creării unei clase conducătoare românești și că există aici un puternic curent iredentist, ceace ar fi fără îndoială o primădie chiar și pentru România”.

Am încredințat pe dl Watson, că toate aceste sunt născociri răspândite cu rea credință spre a justifica prigonirile puse la cale contra Românilor.

„Mă voi convinge prin mine însumi, — despre adevăr, — a răspuns dsa”.

Ni-a spus apoi, că va face o călătorie prin nordul Moldovei, prin Bucovina, pe la Galați, pe valea Bistriței, la Sinaia, la Curtea de Argeș, și apoi se va întoarce iar la Bacău și ne va face împărtășire despre impresiunile ce va fi primit.

I-am mulțumit pentru lămuririle ce a binevoit e ne da și a rămas să vadă și să judece ca om cu inima curată, care a venit din propriul îndemn și condus numai de dorința de a putea să lămurească pe concetățenii săi”.

I. Slavici.

Organizarea bisericilor în Ungaria.

— Serisori către un coleg. —
(Fine).

Sinodul parohial în biserica sârbească îl formează membrii majoreni aleși de credincioșii parohiei. Membru al sinodului poate fi ori care credincios trecut peste 30 ani. Numărul membrilor din un atare sinod parohial variază între 30 și 120, așa dupăcum parohia are până la 2 mii sau 6 mii suflete. Se aleg pe câte 6 ani așa, că tot la doi ani $\frac{1}{3}$ parte iasă din sinod, dar cei eșiți se pot realege. Membrii comitetului parohial sunt aleși de sinod numai din sinul său asemenea pe șase ani, dar așa, că tot la trei ani iasă jumătate, cei trași prin soarte făcându-se altă alegere în locurile vacante. Numărul membrilor din comitet e de 8—24, așa după-

cum e parohia de mare. Sinodul parohial în locurile devenite vacante prin alegerea membrilor în comitet sau prin moarte, alege alți membri. Comitetul parohial alege dintre membrii săi, sau din sfârș, membrii epitropiei pe durata unui an. Atât comitetul, cât și sinodul își alege prezidentul din sinul său. Preoții sunt membrii naturali ai comitetului și ai sinodului. Cercul de competență al sinodului ca și al comitetului și epitropiei e același ca la noi, cu excepția algerilor de preoți, cari se efectuează în modul următor. După devenirea în vacanță a unei parohii consistorul respectiv publică concurs în foaia oficială. Toți cei cu calificația recerută pentru respectiva parohie își înaintează actele necesare la consistor, pe baza cărora se face candidarea. Un trimis al consistorului iasă la fața locului în ziua anumită pentru efectuarea algerii, care se face din partea membrilor sinodului parohial. (Să nu uităm, că sinodul parohial constă din un număr limitat și că e ales de comunitatea bisericăscă). Dacă vreunul din concurenți a întruinit $\frac{2}{3}$ părți a voturilor date, se înaintează spre întărire, la cas contrar să înainteză doi sau trei, cari au obținut mai multe voturi, pentruca consistorul să numească respective să întărească pe unul din ei. Nu pot lăsa să nu amintesc împrejurarea, că preoții sârbești sunt datori să facă fără taxă slujbele următoare: botezul, bunele învoiri și cununile, mărturisirile și împărtășirea cu sf. cuminăcătura, înmormântările, precum și estradarea estraselor din matriculă. În schimb însă primesc anumite rebonificări în bani dela 400 florini până la una mie, așa dupăcum e parohia de clasă (I.—VI.), mai inferioară sau mai superioară.

În fruntea fiecărui protopresbiterat stă protopresbiterul, care totodată e parohul comunei centrale. Alegerea lui după pramersela ca la alegerea de preot, se efectuează prin sinodul comunei centrale, preoții cercului și câte un trimis al sinoadelor parohiale din protopresbiterat așa însă, ca cei din cerc să fie mai puțin cu $\frac{1}{3}$ parte decât membrii sinodului comunei centrale. Formalitățile și condițiile algerii sunt tocmai ca cele înșirate la alegerea preoților.

Metropolia, respective patriarhia Sârbilor, e împărțită în 7 eparhii. Fiecare eparhie, întotdeauna ca la noi, își are sinodul său. Membrii sinoadelor sunt parte naturali, parte aleși. Naturali sunt afară de episcopul eparhiei toți protopresbiterii, precum și referentul școlar. Profesorii gimnaziali, precum și cei de teologie și pedagogie din respectiva parohie au drept de a și alege câte un deputat la sinodul eparhial. Tot asemenea au drept învățătorii școlarelor elementare din fiecare tract protopresbiteral a și trimit din sinul lor câte un deputat sinodal. Ceialalți membri sunt parte din mireni, parte din cler, însă așa că membrii din cler formează numai jumătate din numărul membrilor mireni. Alegerea se face în centrul fiecărui protopresbiterat, și anume după 4 mii suflete se aleg doi deputați mireni și unul din cler. Drept de vot la astfel de algeri au trimișii comunelor, cari tot după 500 suflete își trimit câte un alegător. Membrii din cler se aleg separat de către preoții tractului. Sunt însă și comune bisericăști la număr 11 cari singure își alege deputații sinodali având dreptul tot după 2 mii suflete la alegerea unui deputat. E natural deci, că nefind eparhiile împărțite în cercuri electorale ca la

noi, numărul total al deputaților în eparhie e mai mare sau mai mic, așa dupăcum e și eparhia. Astfel în sinodul arhiepiscopiei sunt 82 membri, în eparhia de Bacău 73, în cea de Buda 30, în cea de Timișoara 90, în cea de Verșeț 79, în cea de Pékraț 62, în cea de Carlstadt 135. Fiecare eparhie își are consistorul său, a cărui prezident e episcopul, iar membrii sunt protopresbiterii și cei aleși de sinodul eparhial, atât din cler, cât și din mireni.

Forul suprem în biserica ortodoxă sârbească e ca și la noi congresul național bisericăsc, cu 75 membri, dintre cari 25 din cler iar 50 din mireni. Numărul acesta se împărțește în cele 7 eparhii, dar nu în măsură egală ci după mărimea eparhiei. Astfel arhiepiscopia de Carloveș are 5 membri din cler 7 din mireni, eparhia de Buda are 2 membri din cler 2 mireni, eparhia Timișoară are 4 din cler 8 mireni, eparhia Vârșeț are 3 din cler 8 mireni, eparhia de Bacău 3 membri din cler 7 din mireni, eparhia de Pékraț 3 din cler 5 mireni, eparhia de Carlstadt 5 din cler 12 mireni și cele două din urmă în comun încă 1 mirean.

Eparhiile pentru alegerea deputaților congresuali sunt împărțite în cercuri electorale, excepțiune făcând 8 orașe, cari singure aleg câte un membru mirean. Așa dar în total sunt 42 cercuri electorale, în cari se aleg câte un membru mirean. Membrii din cler se aleg asemenea în aceste cercuri, așa după cum e cercul mai mare sau mai mic și ori alege singur un membru, ori cu alt cerc, eventual cu alte cercuri împreună. Drept de vot la alegerea membrilor congresuali au: toți preoții din metropolie și toți aceia, cari au drept de vot la alegerea sinodului parohial. Alegerile sunt parte directe parte indirecte. Drept de vot direct au membrii acelor comunități bisericăști (8 la număr) cari singure trimit câte un deputat congresual. Drept de vot indirect au membrii acelor comune bisericăști, cari cu altele împreună formează un cerc electoral și astfel își aleg reprezentantul lor. Atari comune aleg tot după 200 suflete un alegător. Aceștia se întrunesc în o zi anumită în centrul cercului electoral al alegătorii din cler și împreună aleg un deputat congresual mirean. Alegerea, la cererea alor 20 membri e secretă. Alegerea deputaților din cler, dacă cercul alege singur un deputat, în aceiași ședință, de aceeași alegătorii și sub aceleași formalități și condițiuni să efectueze. Dacă însă cercul nu singur, ci cu altul sau cu alte cercuri alege deputat congresual din cler, atunci asemenea aleg în aceeași ședință toți alegătorii deputați din cler, ear vtorurile se împreună cu ale celorlalte cercuri și astfel se constată cine a avut majoritatea voturilor. Toți aceștia se aleg pe câte un period de trei ani.

Membrii naturali ai congresului sunt toți episcopii, și patriarhul ca președinte. Congresul se întrunește tot la trei ani odată. Majestatea Sa are dreptul de a amâna ședințele congresului, precum și a-l dizolva, în care caz se efectuează alte algeri. Congresul alege pe patriarh, pe referenții școlari, membrii consistoriului metropolitan și o delegațiune congresuală, constătătoare din 9 membri. Această delegațiune pregătește toate chestiile de dezbătut la congres. E așa zicând comitetul congresului național bisericăsc al bisericii sârbești.

M'am restrins la descrierea în general a notelor mai caracteristice din con-

stituția bisericii sârbești. De sigur organele respective, despre cari am vorbit, administrează fonduri bisericăști, se îngrijesc de susținerea școlarelor și salarizarea învățătorilor, cu un cuvânt, se bucură de toate drepturile, cari compet unei biserici autonome a unei religii recepte.

Cu ocașiunea proximă mă voi sili să-ți dau deslușiri asupra unei alte biserici autonome, puternice din patrie, asupra bisericii reformate.

Ioan Stanciu
paroh.

Apărarea „poporanismului”.

(Urmare).

Vasile Alecsandri este entusiasmă de partea frumoasă, omeneste frumoasă a poeziilor noastre populare, simte un fel de mândrie patriotică de a le arăta în această frumuseță oarecum generală a lor, nu numai Francozilor, ci și Germanilor și Englezilor.

Căci suntem în epoca dintre 1855 și 1866, epoca renașterii politice a României, care, după congresul dela Paris, este în mod așa extraordinar caracterizat prin solicitarea poporului român de a și exprima dorințele sub auspiciile marilor puteri de cultură europeană.

Alecsandri, a cărui excepțională valoare în literatura noastră stă în repercutura tuturor curentelor de simțiri ale contimporanilor săi, vine și în ajutorul acestei mișcări și caută să ne câștige simpatiiile occidentale, școțând la iveală mai ales acea parte — dealminteri reală — a manifestărilor sufletului nostru poporan, care se poate numi lirică și contemplativă, adică duioșia simțirilor și cumpătarea exprimării.

Înțeleg, că dta pui accentul pe elementul energetic al baladelor, fiindcă el se potrivește mai bine cu criteriul d-tale etnic. Însă acest criteriu nu trebuie luat exclusiv; în orice caz el nu era și nu putea fi exclusiv la Alecsandri. D-ta recunoști, că „Alecsandri, a auzit și a înțeles că în mormurul poporului e o muzică năivă și sentimentală a doinelor ce se cuvine să fie notată, că este o muzică eroică a baladelor ce se cuvine și mai mult să fie scrisă”.

Dar eu întreb: de ce „și mai mult”?

Pentru Alecsandri, ca și pentru unii din noi, se cuvenea tot așa de mult să fie păstrată sentimentalitatea doinelor, căci deși, — după luminoasa d-tale cercetare — partea eroică și cumiștenia politică sunt mai ales semnele moștenirii etnice, aceea nu exclude partea sentimentală nici la Români, și cu atât mai puțin la descendenții lor, după o evoluțiune culturală de atâtea veacuri.

În deosebi elementul eroic în poezia popoarelor din orient, devenite de atunci așa de „interesate, era cunoscut de mai înainte, pentru A'banezi prin imitățile — fie și meșteșugite — din Guzla lui Prosper Mérimé, pentru sârbi prin minunata culegere de poezii populare publicată de Karagić între 1823 și 1833 și prin alte lucrări. Aici e multă voinicie, tot atâtea cruzime, uneori și brutalitate. Cine însă își dă seamă de firea poetică a lui Alecsandri, înțelege îndată, că pe el a trebuit să-l atragă din poezia noastră populară mai ales elementul ei liric și contemplativ, și tocmai cu această particularitate, pe care d-ta o depreciezi cu expresia „dulcegărie” Alecsandri ne-a făcut mai bine primiți

iar de altă parte străduinții luminate a lui Șaguna de a contribui în tot chipul la înălțarea stării culturale a clerului său.

O reprivire scurtă asupra literaturii noastre bisericăști, înainte de venirea lui Șaguna în Ardeal, va arăta și mai lămurit, că într'adevăr trebuința neapărată de cărți, a fost indemnul de căpetenie al activității sale literare.

Se știe, că cele dintâi începuturi de literatură bisericăscă română în Ardeal s'au pornit sub influința propagandei luterane și calvinești din veacul al XVI și al XVII-lea.

Deoparte principiul reformațiunii de a traduce cărțile sfinte, în primul loc biblia, pe limba și înțelesul poporului de rând, de altă parte nuziunea bisericilor reformate de a se întări prin atragerea elementelor bisericii ortodoxe, au ca urmare traducerea cărților sfinte pe limba românească și începerea unei mișcări literare priincioase pentru dezvoltarea bisericii Românilor din Ardeal.

Cu indemnul și cheltuiala clericilor luterani și calvini se traduce de preoți ai Românilor cărțile rituale pe limba românească, se scriu catechisme, cuprinzătoare a normelor de credință, în cari se strecoară ici-colea învățături calvinești, cu scopuri proselitistice. Aceste tendințe n'au ajuns însă nicăiri la vre-un rezultat statornic și stricăcios pentru biserica Românilor dreptcredincioși. Ele au avut numai efectul binefăcător, neprevăzut de urzitorii lor, întrucât au contribuit, în mod indirect, la scoaterea slavonismului, și la întemeierea unei avântate și rodnice mișcări literare în biserica românească.

Astfel, în jumătatea a doua a veacului al XVI-lea luminatul și sârguinciosul diacon Coresi din Brașov, traduce și tipărește Evangelia, Faptele Apostolilor, Psaltirea și Cazanica în tipografia Sașilor. După Coresi muncesc alți doi preoți dela biserica din Scheiu, popa Mihai și popa Jene. Cam în același timp, într'un alt oraș al Sașilor, în Sebeșul-săsesc, deasemenea provăzut cu tipografie, se tipăreau cărți religioase românești, traduse de preoți. Astfel preotul Stefan Herțe din Caransebeș, la indemnul superintendentului calvin Mihail Tordași, traduce și tipărește o parte din Vechiul Testament, în Orăștie.

Inceputul acestei mișcări literare se urmează în veacul următor, al XVII-lea, mai cu samă în Bălgrad, reședința de peatunci a principilor Ardealului și a vlădicilor români.

Îndată la începutul sutei a XVII-a își alcătuiește codicele său, tratând cele mai variate subiecte religioase, cunoscutul popa Grigorie din Măhaci.

Ceva mai târziu, la stăruințele principilor calvini, unii dintre episcopii Ardealului, ca Ilie Ioreste (1641—1643) și Simion Stefan (1643—1651), dau un avânt și mai mare tipăririi de cărți bisericăști pe limba românească, școțând la 1648 întreg Noul Testament, tradus de călugărul Silvestru, și alte cărți religioase, între cari trebuie să pomenim și Catechizmele, alcătuite din indemnuri protestante cu tendința ascunsă de a introduce în credința bisericii noastre elemente calvinești. La aceste catechizme se restrângea întreaga noastră literatură dogmatică pe vremea aceea. Domeniul moralei teologice îl reprezintă scrierea „Cărare pe Scurt” a

popii Ioan din Vinț și „Floarea Darurilor”, o colecțiune de propovedanii.

În jumătatea a II-a a veacului al XVII-lea tipăririle apar numai în mod sporadic. Astfel supt mitropolitul Sava II Brancovici (1656—1680), în cursul păstoririi căruia se izgonește cu totul limba slavonă din cultul bisericii noastre, și supt mitropolitul Varlaam (1687—1690), care tipărește și Moltivelnicul românesc, tradus de popa Ion din Vinț.

Literatura aceasta a cărților sfinte, care în țările Românești luase un avânt mult mai larg și mai cuceritor, decât în Ardeal, în cursul sutei a XVII-a și chiar la începutul sutei a XVIII-a a slujit de hrană mântuitoare și credincioșilor ortodocși de dincoace, în biserica cărora, după actul un'rii unei părți a Românilor cu biserica papistașă, activitatea literară începuse a tângi.

Inceputul literaturii noastre, il alcătuiesc așadar cărțile rituale traduse din limba greacă și slavonă începând cu veacul al XVI-lea. Aceste cărți sunt cele mai vechi monumente de limbă și de literatură românească și sunt în același timp, temelie limbii literare românești și singurul izvor de cultură al clerului nostru, veacuri de-a rândul.

Relevăm aceste momente caracteristice, deoparte pentrucă rezumă întreagă valoarea acestor opere literare, de altă parte pentrucă să putem arăta, cum deabia Șaguna continuă, în mod mai intensiv, firul întrerupt al acestei vechi tradiții literare-bisericăști, după un interval de două veacuri. Nici nu se putea altfel.

(Va urma).

printre occidentalii de cultură literară din acea epocă.

Fără să o asemene înrudire sufletească între lirismul poetic și poeziile populare culese de el, nu l-ar fi îndreptat nici odată să introducă în textual baladelor schimbări care le-ar falsifica. Toate poeziile în adevăr populare, prin urmare foarte răspândite, se întâlnesc însă în gura poporului la cele mai felurite variante.

Cine nu se ocupă cu autenticitatea folklorică, cu indicarea exactă a persoanei, a pronunțării, a locului și a timpului, ci se ocupă numai de poezia populară în frumsețe și oare cum generalitatea ei, va celege, va combine, uneori va completa din multe variante forma definitivă, care după a lui simțire îi va părea mai conformă cu geniul poetic al poporului. În această alegere și consolidare de formă Alecsandri, cu deplină bună credință, s'a lăsat condus de partea sentimentală a poeziilor noastre, precum d-ta cu aceeași bună credință, te lași mai curând condus de partea eroică. Dar nici la unul, nici la altul nu poate fi vorba de falsificare.

Pentru d-ta „Miorița” este cvintesența poeziei populare române; dar pentru contemporanii dintre 1857 și 1866 erau poate poeziile curat lirice mai sugestive.

Imi aduc aminte, că pe mine și pe câțiva din compatrioții mei ne încântase la 1857 în Viena (eram atunci de 17 ani) mai cu seamă poezia tradusă de Kotzebue:

Sus în vârf de brăduț
S'a oprit un șoimuleț,
El se uită drept în soare
Tot mișcând din aripioare.

(Nici mie nu-mi place diminutivele, introduse numai pentru înlesnirea rimei)

Jos la trunchiul bradului
Creștea floarea fragului,
Ea de soare se ferește
Și de umbră se lipește.
— Florică dela munte,
Eu sunt șoim șoimuleț de frunte.
Ești din umbră, din tulpină,
Să-ți vad fața la lumină,
C'au venit până la mine
Miros dulce dela tine,
Cât am pus în gândul meu
Pe-o aripă să te ieu
Și să mi te port prin soare
Pân' te'i face roditoare
Și de mine iubitoare.
— „Șoimuleț dulos la graiu,
Fiecare cu al său traiu.
Tu ai aripi sburătoare
Ca să te înalți la soare,
Eu la umbră, la răcoare
Am menire 'nfloritoare,
Tu te legeni sus pe vânt,
Eu mă leagăn pe pământ.
Du-te'n cale-ți, mergi cu bine
Fără te gândi la mine.
Că e lumea 'ncăpătoare
Pentru-o pasăre ș'o floare!”

Și când — acum 41 de ani — în primul volum al Convorbirilor literare am atras luarea aminte a cititorilor asupra covârșitoarei însemnătăți a poeziilor populare, publicate atunci de Alecsandri, am reproduces anume această poezie, împreună cu altele de felul ei, și astăzi pot constata că partea lirică a vieții poporului a fost cea mai roditoare în dezvoltarea ulterioară a literaturii noastre culte, în deosebi pentru Eminescu și, prin mijlocirea lui: pentru urmeșii săi.

Căci dacă e să judecăm după dreptate întregă valoare a publicării poeziilor populare așa cum a fost făcută de Alecsandri, nu ne putem mărgini la efectul ei asupra străinătății, ci trebuie să punem în greutate, efectul lor asupra propriei noastre societăți. Alecsandri, care în lunga sa viață literară, a căutat totdeauna să trezească interesul estetic al publicului român, nu putea să tindă a interesa lumea străină, fără a voi să intereseze în același timp propria noastră societate cultă. Lucrul nu era ușor, mai ales în Moldova, unde limba franceză era limba exclusivă întrebuințată în saloanele și în familiile așa numitei societăți și unde cele mai multe dame nici nu știau să vorbească, necum să scrie corect românește.

Atunci Alecsandri, cu adâncul său instinct de poet național, găsește în poezia populară cea mai bogată comoară de frumseți literare, fie direct, fie indirect prin inspirarea scriitorilor de talent mai accesibili gustului ei.

În legătură cu cele zise aici, o observare a d-tale dela începutul discursului cere oare care lămurire. Dacă se poate admite ceea ce zici acolo, că „Românul ca popor nu e nici mai mult nici mai puțin poet decât alt popor”, propoziția următoare cu „materialul folkloristic”, care „poate fi considerat ca produs estetic, dar atunci încetează de a fi anonim” imi pare mai puțin admisibilă.

(Va urma).

Din România.

Consistoriul superior al bisericii. M. S. Regele Carol a isădit decretul pentru promulgarea regulamentului votat de curând de Sf. Sinod, relativ la alegerea membrilor consistoriului superior al bisericii.

În conformitate cu acest regulament consistoriul superior al bisericii va fi compus: 1. Din membrii Sf. Sinod. 2. Dintr'un preot profesor la facultatea de teologie ales de consiliul profesoral al acestei facultăți. 3. Dintr'un preot profesor al unui seminar al statului ales de consiliul profesoral al tuturor seminarelor statului. 4. Din doi superiori ai mănăstirilor aleși de colegiul superiorilor mănăstirilor țării. 5. Din 17 preoți sau diaconi, aleși de clerul inferior al țării.

Colegiile pentru alegerea zărilor membri ai consistoriului vor trebui să fie convocate cel puțin 20 de zile, sau cel mult 40 de zile înainte de data fixată pentru alegeri. Listele membrilor acestor colegii vor fi alcătuite de administrația Casei Bisericești și publicate în fiecare an între 1 și 31 Ianuarie în „Monitorul Oficial” și în „Revista Bisericești Ortodoxe”.

Toate colegiile vor fi convocate în aceeași zi. Alegerile nu vor avea loc în zilele de Duminică și de sărbătoare. Numele candidaților vor fi depuse în scris la ministerul cultelor și instrucției publice. Votul este secret. Când un membru al consistoriului este ales de mai multe colegii, el va trebui să opteze pentru unul și să anunțe opțiunea sa la întrunirea cea mai apropiată a consistoriului, sau cel mult 10 zile după această întrunire.

NOUȚĂȚI.

Mandatar metropolitan. Înalt-preasfințitul Domn Arhiepiscop și Metropolitan al nostru *Ioan Meșianu* a încredințat cu conducerea actului de alegere de episcop pentru dieceza Caransebeșului pe *Preacuvioșia Sa Arhimandritul Filaret Musta*, vicar episcopesc, în calitate de mandatar metropolitan. Alegerea se va face în ziua Sfinților Apostoli Petru și Pavel.

Moștenitorii de tron. Arhiducele *Francisc Ferdinand*, va merge la Sinaia, pentru a face vizită curții regale române, pe la începutul lui Iulie. Se fac mari pregătiri pentru o primire strălucită.

I. P. S. Sa Atanasie, Metropolitanul-Primat al României, a fost ales membru onorabil al „Academiei Române”.

Protopresbiteri noi. Consistoriul plenar arhidiecezan, în ședința de astăzi, Luni, a numit protopresbiter pentru tractul *Devei* pe domnul *Dr. Ioan Dobro*, catichet în Sibiu și pentru tractul *Geoagiului* pe dl *Ioan Popovici*, paroh în Ghelmar.

Rector al universității din Buda-pesta a fost ales, pentru anul școlar ce urmează, profesorul dela facultatea de drepturi *Șaghy*, deputat în cameră.

Deputați sinodali. Pentru sinodul din *Caransebeș* a fost ales în locul decedatului *A. Moșcovici*, dl *Dr. St. Petrovici* cu majoritate de voturi. În cercurile preoțești *Bozovici*, *Jebel* și *Teregovă* au fost aleși: protopopul din *Oravița* *A. Popovici*, preotul *M. Alexiu* din *Sacoșul-turcesc* și preotul *Pavel Șandru* din *Teregovă*.

Premii. I. P. S. S. Metropolitanul-Primat, vizitând în zilele acestea internatul facultății de teologie, a declarat că va da anual 20 premii, de câte 50 lei unul, studenților cari vor prezenta cele mai bune lucrări din domeniul istoriei bisericești.

Premiul mare Nasturel, de 12.000 de lei, „Academia Română” nu l-a dat în anul acesta nimănui, după ce nici o carte din cele prezentate la premiul nu a fost aflată vrednică de a i se acorda.

Pentru gimnaziul din Brad. Clericii an. III. din anul școl. 1908/9 ai seminarului „Andreian” din Sibiu au contribuit în favorul gimnaziului din Brad cu suma de 614 cor. 72 fl., faptă pentru care s'au făcut vrednici de lauda tuturor oamenilor de bine.

Dela Academie. Academia a mai ales membri corespondenți în secția istorică pe dnii general *Hârjeu* și *C. Giurescu*, iar în secția științifică pe dnii *Tzițeica* și *Em. Teodorescu*.

„Academia Română” și-a închis sesiunea generală ordinară Vineri.

Acuzat. Autorul cărții „Iobăgia”, o colecție de documente istorice și extrase din legile vechi ale Ungariei, e pus sub acuză din partea tribunalului din Oradea-mare. Autorul e dl *Ion Russu Șirianul* unul din redactorii „Tribunei”.

Necrolog. Prin următorul anunț: Adănc întristați aducem la cunoștință, în numele nostru și al numeroaselor rudeni, că mult iubitul nostru fiu și frate *Ionel*, student în chemie la școala politehnică superioară din Charlottenburg Berlin, a încetat din viață, în etate de 22 de ani, Mercuri, în 2 Iunie n. a. și a fost înmormântat, Sâmbătă, în 5 Iunie n. în cimitierul gr. or. rusesco din Berlin. Brașov, în 9 Iunie n. 1909. Fie-i țărâna ușoară: *George* și *Maria Dima*, ca părinți. *Mărioara*, *Lia*, *George*, *Gabrielă*, frați. Trimitem sincere condoleanțe întristatei familii.

Catedra de istorie la Cernăuț. Privitor la crearea unei catedre de istorie română la universitatea cernăuțeană se scrie, că ministrul austriac a spus, că crearea unei astfel de catedre ar produce dorința asemănătoare la celelalte naționalități, (ei, și? Red.). Ministrul însă are să se ocupe cu această chestiune, și cu ocazia lărgirii studiilor istorice la universitatea din Cernăuț va avea grijă, ca istoria română să fie luată în considerare în mod particular. Vom vedea.

În onoarea lui Seton Watson, a scriitorului bine cunoscut, Românii transilvăneni stabiliți în București au dat un prânz. Dl Watson pleacă din capitală în diferitele regiuni ale României și ale Transilvaniei. La Iași va vizita monumentele istorice și împrejurimile. De acolo va trece la Botoșani, Fălcieni și Dorna Vatra, de unde va face o excursiune cu plută pe Bistrița până la Piatra Neamț, însoțit de mai mulți notabili.

Regele Belgiei Leopold, care își vânduse galeria de tablouri, acum și-a pus în vânzare colecția de anticități egiptene. Cu prilejul unei călătorii în Egipt la 1863, încă mai înainte de a urca tronul, a primit lucrurile acestea în dar dela Chediv. Sunt obiecte cum nici Louvrul din Paris, nici British Muzeum din Londra nu are mai frumoase. Muzeele cele mai mari se vor întrece care de care să le dobândească.

Muzeu unic. În anul acesta se va deschide în Paris un muzeu unic în felul său, și aici: un muzeu de lucruri false. Emil Guiet, dela care a pornit ideea, a observat în călătoriile sale, că ngustorii din Persia și Egipt vindeau vizitatorilor diferite obiecte sub cuvânt, că sunt anticități; și în realitate însă erau lucruri fabricate în zilele noastre pentru a înșela pe străini. Emil Guiet a făcut o bogată colecție de astfel de „anticități”, plătite uneori foarte scump chiar și de persoane savante, cari le țineau în adevăr obiecte de artă veche. Colecția va fi aranjată într'un muzeu de falșuri.

Concert — demonstrație! Corespondentul din Timișoara al ziarului „S. D. T.” scrie, că în Cenadul unghuresc, un sat din Banat, locuit mai ales de români, era să se țină un concert în frunte cu doamnele *Veturia Nestor* și *Aurelia Micloși*. Programa concertului era compusă numai din piese românești. În momentul d'a se începe producțiunea, au intrat în sală trei jandarmi cu primarul comunal și au oprit ținerea concertului român, sub cuvânt că astfel de producțiune, pur românească, este — demonstrație în contra statului. Publicul a protestat. Atunci jandarmii — așa se zice — au deșertat sala cu forța, iar pe cele două doamne le-ar fi arestat. Aranjatorilor, afară d'aceasta, li se va face proces pentru „resvătărire împotriva autorităților”. Și astfel cîntea patriei va fi de nou mântuită de cătră cei ce ne adormiți veghează la căpătâiul ei.

La fondul „Congresului meseriașilor români”, întemeiat de Reuniunea sodalilor români din Sibiu au mai dăruit: Șerban Cioran, învățător (Rășinari), 20 bani; Nicolae Dragomir, învățăcel măsar (Sara-mică) 60 bani; Ioan Bercan, paroh (Cohalm), în amintirea prietenului său Valeriu Arsenie, fost învățător în Gurăului, 1 cor.; George Coman, sodal măsar (Veștem), 20 bani și Victor Tordășian president, 10 bani.

Despre reuniunea de cântări a Sașilor din Brașov, „Männergesangverein”, care și-a sărbăt deunzei jubileu de 50 ani dela înființare, publică o corespondență „Sfătuitor”, din care dam câteva părți. Cu ocazia aceasta — scrie corespondentul — comitetul reuniunii a publicat o broșură cu istoricul ei; revista brașoveană „Karpathen” a apărut în număr festiv, și însași Regia României și-a adus aminte de reuniune, urându-i prosperare și trimțându-i toate operele sale, — la predarea acestui dar întreaga sală s'a ridicat în picioare. Primarul Brașovului a salutat pe cei vre-o 500 de cântăreți veniți din Ardeal și din România, — unii din aceștia purtau ocarde cu tricolorul românesc. Au fost de față, afară de reuniunile ardeleni, reuniuni din București, Ploești, Azuga... S'au cântat cântece de aproape toți componiștii mari, și multe d'ale componiștilor sași *Lassel*, *Richter*, amândoi dirigenți ai reuniunii jubilate, și de alții. E interesant să se știe, că reuniunea a cântat două cântece românești (de *Humpel*) și unul unghuresc (de *Erkel*). Este deci o reuniune eminent națională; și des's'a amintit și cu ocazia aceasta, că sașii au datorie să cultive cântecele lor. Serbările acestea au dovedit încă odată energia de muncă și solidaritate a acestui popor, însușiri pe care ar fi bine să ni le însușim și noi. — Cât mai curând, cu atât mai bine.

La fondul pentru înzestrarea fetelor sărace al Reuniunii meseriașilor sibiieni au mai dăruit: *Zăharie Tătar*, notar (Dea) din prilejul căsătoriei sale cu domnișoara *Emilia Bena* (Planul-inf.) 2 cor., *Popovici Mondoc*, inv. (Sebeșul-super.) 1 cor., *George Coman*, sodal măsar (Veștem) 30 bani, *Emil Ramba*, învățăcel croitor, 1 coroană, *Victor* și *Eugenia Preda* (Avrig) din prilejul căsătoriei fratelui resp. cumnatului lor *Ieronim Preda* (Linx) cu dșoara *Zorîța Andreica* (Câmpeni) 10 cor.

Programa

examenelor publice dela școala civilă de fete a „Asociației pentru literatură română și cultura poporului român”, la finea anului școlar 1908/1909.

Luni în 21 Iunie: a) înainte de amezzi: dela 8—11 ore Religiuina cu elevele din toate clasele civile, dela 11—12 ore Limba franceză, clasa II; b) după amezzi: dela 3—5 ore Clasa I civilă, din studiile: Limba română, Geografie și Limba maghiară.

Marti în 22 Iunie: a) înainte de amezzi: dela 8—11 ore Clasa III civilă, din studiile: Aritmetică, Istoria universală și Limba maghiară; b) după amezzi: dela 3—6 ore Clasa II civilă, din studiile: Limba maghiară, Geometrie și Limba germană.

Mercuri în 23 Iunie: a) înainte de amezzi: dela 8—11 ore Clasa IV civilă, din studiile: Istoria patriei, Fizică și Limba română; b) după amezzi: dela 3—5 ore Muzica instrumentală (piano, violină) cu elevele din clasa I și II civilă.

Joi în 24 Iunie: a) după amezzi: dela 3—5 ore Muzica vocală și instrumentală (piano, violină) cu elevele din clasa III și IV civilă.

Marti în 29 Iunie: a) înainte de amezzi: dela 11—12 ore Încheierea solemnă a anului școlar și distribuirea atestatelor.

Lucrurile de mână, de caligrafie și desemn sunt expuse în decursul examenelor într'una din salele institutului.

Diracțiunea.

Cărți și reviste.

„Minerva”, institut de arte grafice și editură în București a mai tipărit următoarele cărți de valoare: *Ioan Ciocărlan*, *Pe plaiu*, schițe dela țară, prețul 1 leu 50 bani. N. N. Beldiceanu *Taina*, prețul 1 leu 50 bani. St. O. Iosif *Tălmăcirii*, colecție de poezii, prețul 1 leu 50 bani. Iar din biblioteca „Minervei” au mai apărut următoarele broșurele: Nrul 32 *Spre Pol*, de Nansen, traducere de Nicolae Pandelea. Nrul 33. Datinele noastre la naștere, de Artur Gorovei. Nrul 34. Cei din tătăi fulgi, de Maupassant, traducere de N. N. Beldiceanu. Nrul 35. Nuvele de Zah. Bărsanu. Prețul fiecărei broșuri e 30 de bani.

Nr. 314—1909.

[175] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători dela școlile din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Lupșa se esorie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Ocoliușul-mare**, salar 600 coroane, quartir și lerone, grădină în natură ori relut de 20 cor.

La caz că învățătorul va înființa cor bisericesc cu adulții se va împărtași de remunerație deosebită pentru cor, ce o va vota comitetul în proporție cu prestațiunile corului.

2. **Orești**, salar dela popor 300 cor., locuință în natură, 20 cor. relut de grădină și 10 cor. pentru lemnele de foc. Restul se întregeste dela stat.

3. **Poșaga-de-jos**, salar 600 coroane, quartir în natură, 1/4 jug. grădină ori 20 cor. banii și 8 m. cub. lemne de foc.

4. **Valea Geogelului**, salar 600 cor., locuință și grădină în natură.

Salarele și cuinonenalele dela posturile din Orești, Poșaga-de-jos și Valea-Geogelului până la sumele pretinse de art de lege XXVII. din 1907 se întregesc dela stat după definitivare și resp. recunoașterea celor aleși și din partea statului, iar salarul fund. de 1000 cor. din Ocoliușul-mare se asigură din mijloacele bis. din 1 Iulie 1910 încolo, asemenea cuinonenalele după 5 ani dela ocuparea postului definitiv.

Competenții ori la care din aceste posturi de învățători sunt datori a cerceta sf. biserică, a cânta în cor cu elevii de școală și a providea învățământul și în școala de repetiție.

E de dorit a fi petenții buni cântăreți.

Concursurile înzestrate cu documentele de lipsă (§. 61 din regulam. școl.) și alte acte recomandatoare sunt a se înainta subscrisului oficiu protopopesc în termenul deschis, având concurenții a se prezenta înainte de alegere și în comuna pentru care au suplicat, spre a cânta în biserică și a face cunoștință și cu poporul.

Ofenbaia, 26 Maiu 1909.

Oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Lupșa în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Vasile Gan
protopresbiter.

Ad 41/909

[171] 2—3

Publicațiune.

Pentru adaptarea școlii confesionale gr. or. române din parohia Laz, protopresbiteratul Sebeșului cu două sale de învățământ și bibliotecă, se esorie licitațiune publică minuenă dela suma preliminară de 4000 cor. pe ziua de Duminecă 14/27 Iunie a. c. la 2 ore p. m. în localul școlii.

Planul și preliminarul de spese aprobate de Ven. Consistor arhidiecezan sub nrul 12560, 1906 Școl., precum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial.

Licitanții au se depună 5% ca vadiu din prețul strigării.

Laz, în 7/20 Maiu 1909.

Ioan Mihu m. p. paroh. **Ioan Florian** m. p. notar cercual, membru în com., par

Vidi: **Sergiu Medean** protopresbiter.

Nr. 255/909.

[174] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Fizeș** cu filia **Barbura**, în protopresbiteratul Deveș, devenită vacantă prin renunțarea parohului Longin Poenariu, în înțelesul ordinului consistorial dela 15 Maiu a. c. Nrul 5942 Bis., să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post vor așterne cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral în Dobra, și să vor prezenta în vreo Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a cânta, predica și eventual a celebra.

Dobra, la 24 Maiu 1909.

Oficiu protopresbiteral al tr. Deva:

Ioșif Morariu
adm. ppresb.

Nr. 298 prot.

[166] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II. **Slimnic**, protopresbiteratul Sibiiului, amăsurat dispoziției Venerabilului Consistor arhidiecezan dto 25 Noemvrie 1908 Nr. 13,689 Bis. să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea congruei dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta cererile concursuale instruite conform normelor din vigoare, la subsemnatul oficiu în termenul deschis și să vor prezenta în vr'o Duminecă sau sârbătoare la biserică pentru a cânta, predica și eventual a celebra.

Postul să va ocupa numai la 1 Octomvrie a. c.

Sibiiu, 10 Maiu 1909.

Oficiu protopresbiteral gr.-or. al Sibiiului în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

Pentru examene.

Dela **Librăria arhidiecezană, Sibiiu**, se pot procura:

Cărți potrivite pentru premii.

Propise: 100 bucăți 120.

Cerneală: 1 litră 1 40, 1/2 litră 70.

Penițe: 1 cutie 1 60, 1 04, 60 plus porto.

Dr. Petru Șpan:

Idei pregătitoare în pedagogie . . . C 3.—

Treptele formale ale învățământului

(Ediția a doua) 1 60

Povești pentru anul prim școlar (lecțiuni după treptele formale) Ed. II 2.—

Carte de citire a II-a —50

Noul Abedar edit. II-a —40

Călăuza noului Abedar —20

Dr. Daniil P. Barciuanu. Vieța și activitatea lui —50

Lecții de psihologie 1 20

„ de didactică 2 40

Se pot procura dela

Librăria arhidiecezană.

Anunț.

Aduc la cunoștința On. public, că mijlocesc acordarea a tot felul de **împrumuturi** cambiale, ipotecare (pe întabulare) cu obligații etc. la nou înființata bancă culturală „**Lumina**“; precum și **asigurări** după combinațiile cele mai avantajoase. De asemenea **cumpărări și vânzări** de realități de orice categorie. Dau informațiuni și lămuriri detaliate gratuit pe lângă trimiterea portului postal.

Agentura:

Victor Stoicoviciu

Sibiiu, (Jungewaldstr. 2.)

[150] 10—

Vă mirați!

50,000 părechi de ghetete.**4 părechi ghetete numai cor. 7.**

Din cauza stagnării de plată a mai multor fabrici, am fost însărcinat a vinde o cantitate mare de ghetete, cu prețul tare redus sub costul de fabricare. — Vând deci ori-cui 2 părechi ghetete de piele pentru domni și 2 pentru dame cu și-nor, brune ori negre, galoșate, cu talpă de piele durabilă, foarte elegante, cel mai nou fas'n, mărime după Nr. Toate patru părechile costă numai cor. 7. Trimitere prin ramburs.

EM. MAIERSDORF,
Podgórze Nr. 125.

Schimbul e permis, și returnarea banilor.

Iosif Neskudla, Olmütz

fabrică de stofe bisericești, paramente recuisite de metal și prapore.

Recomandă: **Feloane**, ornate pentru **Diaconi**, **Patrafire**, **Prapore**, **Steaguri** pentru societăți, **Baldachine** etc. confecționate exact după ritul gr.-ortodox, apoi **Potire**, **Cruci**, **Cădelnițe**, **Candile**, **Discuri**, **Stea**, **Copie**, **Lingurițe** și a predat pentru orice comande

reprezentanța sa

Librăriei arhidiecezane, Sibiiu,

de unde obiectele sus numite se pot procura cu prețuri de fabrică afară din cale moderate; tot la **Librăria arhidiecezană**

(103) 9—52 se execută și încasările numitei firme.

Important pentru toți proprietarii de pământ.

Cartea apărută de curând:

„Sfaturi și îndrumări în afaceri de dare“.

CUPRINSUL:

1. Din istoria dărei.
2. Legile de dare până la 1909.
3. Legea nouă despre darea pământului în general.
4. Darea pământului la începutul erei constituționale.
5. Cum s'a întâmplat prima clasificare a pământului.
6. Cât e darea pământului la proprietățile mari, și câtă e la cele mici?
7. Legea despre darea de pământ.
8. Explicarea legii.
9. Cine poate cere clasificarea din nou a pământului?
10. Cum se face clasificarea?
11. Cum să-și caute țăranul dreptal?
12. Clasificarea din nou nu costă pe oameni nici un ban.
13. Cum se reduce darea?
14. Asemănare întră legea veche și cea nouă.
15. Cât pământ este în țară?
16. Domnii mari cum scapă de dările comunale?
17. Sistemul nostru de dare pe cei mici îi apasă, pe cei mari îi îngrașă.
18. Legile despre manipu'area dărilor.
19. Cum să poate cere înapoi darea plătită pe nedrept?
20. Unde se apelăm?
21. Când trebuie să plătim dările și când putem căpăta amânare?
22. Când să iartă darea?
23. Cum să cere iertarea dării?
24. Câtă dare să iartă?
25. Ce să facem, dacă vine executorul?
26. Cum să face licoiteția legală? etc.

Din acest cuprins oricine să poate convinge, că aceasta carte e de mare importanță pentru toți. Rugăm pe preoți, pe învățători și pe toți binevoitorii poporului, să răspândească aceasta carte atât de prețioasă pentru țăranul nostru. — Un exemplar costă 1 coroană. Dacă de odată se comandă 10 exemplare, atunci un exemplar costă 80 fileri. Plus pentru poștă 5 fileri pentru fiecare bucată. :: :: :: :: Bani să se trimită înainte, că prin rambursă costă mai mult poșta, la adresa: :: :: :: ::

Administrațiunea foii „**POPORUL ROMÂN**“

Budapesta, VII., István-ut 11.

Se poate procura și dela **Librăria arhidiecezană, Sibiiu.**

[164] 3—3